

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2018

aruandeaasta lõpp: 31.12.2018

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Poliitikauuringute Keskus Praxis

registrikood: 90005952

tänavanimi, maja number: Tartu mnt 50

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10115

telefon: +372 6408000

faks: +372 6408001

e-posti aadress: praxis@praxis.ee

veebilehe aadress: www.praxis.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	23
Bilanss	23
Tulemiaruanne	24
Rahavoogude aruanne	25
Netovara muutuste aruanne	26
Raamatupidamise aastaaruande lisad	27
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	27
Lisa 2 Raha	30
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	30
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	31
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	31
Lisa 6 Kasutusrent	32
Lisa 7 Laenukohustised	32
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	33
Lisa 9 Võlad töövõtjatele	33
Lisa 10 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	34
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud	34
Lisa 12 Tööjõukulud	34
Lisa 13 Seotud osapooled	35
Lisa 14 Tulevaste perioodide tulu ettevõtlusest	35
Lisa 15 Sihtfinantseeringu ja ettevõtlusega seotud nõuded	36
Lisa 16 Tulud	37
Lisa 17 Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	38
Lisa 18 Sihtasutuse likviidsuse tagamine	38
Aruande allkirjad	39
Vandeauditiitori aruanne	40

TEGEVUSARUANNE

POLIITIKAUURINGUTE KESKUS PRAXIS SA 2018

SISSEJUHATUS

Praxis on oma 19-aastase tegevusaasta jooksul kujunenud Eesti juhtivaks poliitikauuringute keskuseks ja mõttekojaks, teadmiste kogujaks ja jagajaks. Mõned numbrid – möödunud aastal viisime läbi ligi 70 erinevat analüüsiprojekti ning koolitasime Praxise akadeemias kokku 450 inimest.

Meie eriline tugevus, mille hoidmise ja arendamisega jätkuvalt tegeleme, on laiapõhjaline ning valdkondade ülene kompetents. Viimastel aastatel oleme püüdnud luua üha enam sildu ja ühenduskohti oma peamiste tegevusvaldkondade – töö- ja sotsiaalpoliitika, majandus, haridus, tervis, kodanikuühiskond ja valitsemine – vahele ning liikuda professionaalse sünergia suunas. Vast kõige paremateks näideteks eri kompetentside ühendamisest olid mullu küberturbe tööjõuvajaduse analüüs ning ravikindlustuse katvuse analüüs, mis valmisid hariduse, majanduse, tööturu ja tervise valdkonna analüütikute tihedas koostöös.

Möödunud aasta möödus paljude jaoks 2019. aasta Riigikogu valimisteks valmistumise tähe all. Ka Praxise tegevus ei jäänud sellest puutumata ning mõttekoja ekspertiisi, teravat silma ja analüütilist tuge pakkusime valimiste eel erinevatele olulistele sihtrühmadele poliitikakujundajatest ajakirjanikeni. Teemad, mis kõige enam avalikkuses vastukaja leidsid, olid ravikindlustuse katvus, maksu- ja pensionisüsteem ning riigireform. Koostöös rahandusministeeriumiga vedasime eest kahe olulise poliitikaseminari ehk Praxise maksusüsteemi mõttehommiku korraldamist, eesmärgiga tõsta maksupoliitika debati kvaliteeti ja juhtida poliitikute ning erakondade tähelepanu loosunglikelt üksiklahendustelt tegelike ühiskondlike probleemideni, mida Eesti maksupoliitika järgmise 5-10 aasta perspektiivis lahendada peaks. Mõttehommikuid saatnud analüüsipaberi „Maksupoliitika – lahendustest probleemideni“ põhisoõnum – enne, kui asud lahendust otsima, sõnasta probleem – on poliitikavaldkondade ülene ning peaks säilitama oma aktuaalsuse vähemalt järgmiste valimisteneni.

Poliitiliselt kaalukatest teemadest oli olulisel kohal ka kaua oodatud ravikindlustuse katvuse analüüsi tulemuste avalikustamine, mis aita algatada arutelu teemal, kas Eesti on universaalseks ravikindlustuseks valmis. Sotsiaalkindlustuse valdkonnas oli Praxisel oluline roll pensionidebati sisustamisel - pakkusime teadmistepõhiseid ja arvutustel põhinevaid argumente, mis aitaksid valimiste tõmbetuules kaasa pensioni II samba vabatahtlikuks muutmise tegelike mõjude hindamisele. Valimiste eel oli teravdatud fookuses ka riigikorraldus ja mõistlik majandamine riigireformi elluviimisega seotult: analüüsisime valimislubadusi ning pakkusime konstruktiivset tagasisidet ja soovitusi valitsusele riigireformi edendamiseks.

Oleme mõttekojana üha enam kanda kinnitamas kompetentsikeskusena, kelle nõu ja teadmisi avalik sektor ka väljaspool tavapäraseid analüüse hindab ja tellib. Selles osas peame oma 2018. aasta kordaminekuks esimesi päris katsetusi Poliitikalaboris - Praxise kõige eksperimentaalses üksuses, mis aitab disainida käitumisteadustel põhinevaid nutikaid sekkumisi erinevate probleemide lahendamiseks. Siin on meile väga headeks partneriteks olnud näiteks Päästeamet ning Maksu- ja Tolliamet, keda Poliitikalabori eksperdid aitasid edukalt ümbrikupalkadega võitlemisel. Otsime ka 2019. aastal Poliitikalaborile uusi partnereid avaliku sektori innovatsioonisõbralikumate asutuste näol.

PRAXISE AKADEEMIA: AITAME TARGALT TEGUTSEDA JA OTSUSTADA

Avaliku sektori ja vabaühenduste töötajate arendamisel on Praxise tegevuses olnud alati oluline koht. Poliitikate kujundamise ja elluviimine on kiiresti arenevas ühiskonnas aina keerukam. Muutustega kohanemiseks on inimeste teadmiste ja oskuste arendamine olulisem kui kunagi varem. Praxise Akadeemia eesmärk on muuta poliitikate kujundamine professionaalsemaks nii keskvalitsuse kui ka kohalike omavalitsuse avalike teenistujate ning vabaühenduste esindajate seas. Poliitikate kvaliteeti ei saa tõsta ainult uuringute abil, tarvis on panustada koolitus- ja arendustegevustesse.

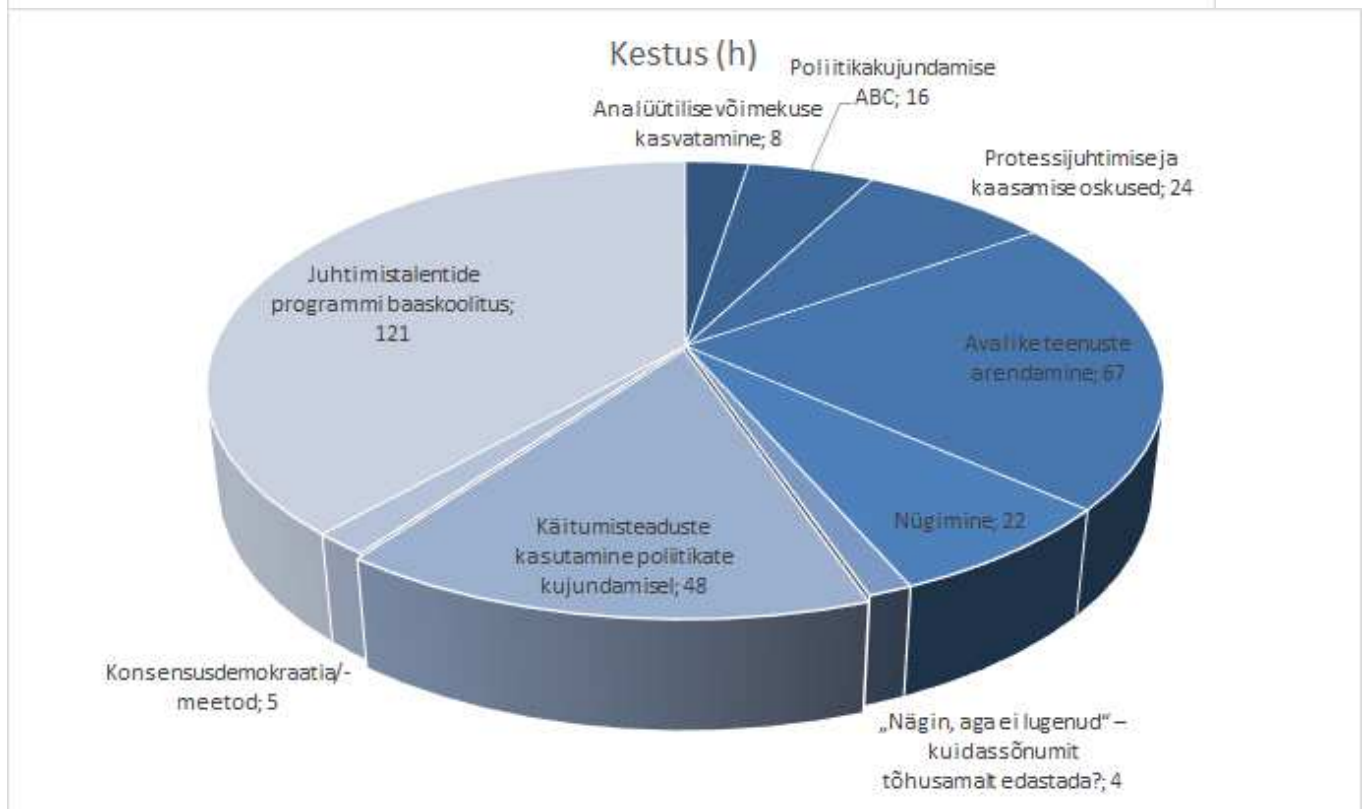
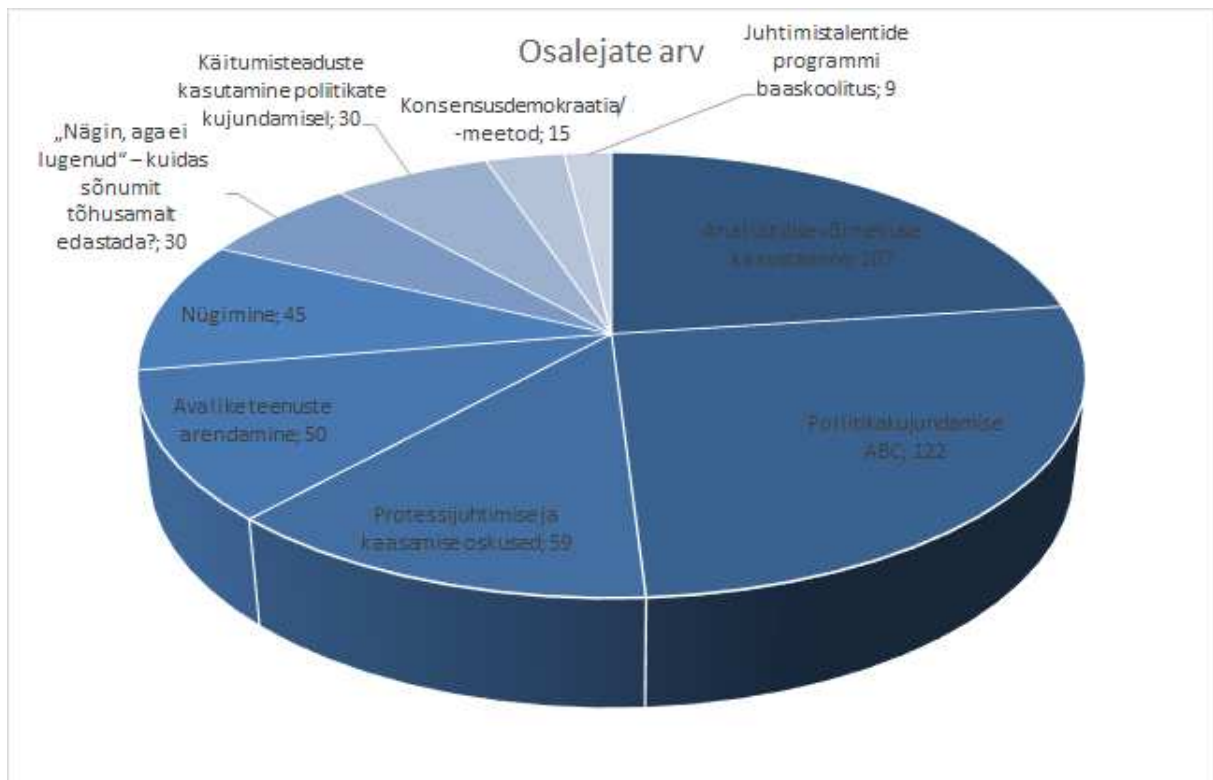
2018. aasta oli Praxise koolituste korraldajatele ja koolitajatele sündmusterohke. Aasta alguses käivitasime Riigi Tugiteenuste Keskuse tellimusel kaks suurt koolitus- ja arendusprojekti, kus Praxisel on projektide juhtimise vastutus ja kus partneritega koostöös tegeleme ka programmide sisu arendamisega ning koolitamisega. Esimene neist on poliitikakujundamise oskuste arendamise programm, kus kahe aasta jooksul koolitame 700 poliitikakujundajat ja analüütikut riigiasutustest, kohalikest omavalitustest ning vabaühendusest. Programmis õpetatakse nii poliitikakujundamise põhimõtteid ja -võtteid algajatele kui ka keerukaid analüüsimeetodeid edasijõudnutele.

Teine suurprojekt on avalike teenuste arendamise programm, kus koolitatakse kokku neli koolitusgruppi ja 100 osalejat. 2018. aasta lõpuks oli programmi läbinud kaks koolitusgruppi. Avalike teenuste arendamise koolitusprogrammi eesmärk on kasutajakeskse teenuste disaini põhimõtete ja oskuste levitamine ning avalikus sektoris toimuva teenuste korrastamise toetamine. Koolitusprogrammi eesmärkide saavutamiseks rakendatakse ja kohandatakse disainmõtlemise põhimõtteid ja disainjuhtimise tööriistu. Programm pakub arenguvõimalusi nii neile, kes vastutavad avalike teenuste loomise eest kui ka neile, kes igapäevaselt tegelevad teenuste pakkumisega.

Kolmandaks märkimisväärseks projektiks 2018. aastal oli juhtimistalentide baaskoolituse programm, mida Praxis viib ellu koos TTÜ Ragnar Nurkse innovatsiooni ja valitsemise instituudiga. Juhtimistalentide programm on olemuselt avaliku teenistuse talendijuhtimise projekt, mille eesmärk on tuua väga heade juhieeldustega noori avalikku teenistusse ja kasvatada neist ühtseid väärtusi kandev ning võimekas järelkasv Eesti avaliku teenistuse tippjuhtidele.

Lisaks eelnimetatud pikema kestusega projektidele koolitasid praxislased veel rahandusministeeriumi ametnikke analüütilise kirjutamise teemadel ja vabaühendusi poliitikaanalüüsi ja mõju hindamise küsimustes. Menukas koolituse teema oli konsensusprotsess. 2018. aasta üks kõige populaarsemaid koolitusteemasid oli käitumisteaduste rakendamine poliitikakujundamises, mida pakkusime juhtimistalentidele ja poliitikakujundamise programmi osalejatele ning eraldi projektidena siseministeeriumile (sh oli ühe eraldi koolitusbloki peateemaks sõnumite tõhusam edastamine) ja keskkonnaministeeriumi juhtkonnale.

Kokku koolitas Praxis 2018. aastal enam kui 450 inimest. Praxislased koolitasid ise 194 tundi ehk rohkem kui 24 tööpäeva.

VALITSEMINE, KODANIKUÜHISKOND JA POLIITIKALABOR

Valitsemise ja kodanikuühiskonna arendamise võib võtta kokku katusmõistega „riigivalitsemine“. Praxis tegeleb riigivalitsemise arendamisega nii Eestis kui ka välisriikides. Toetame mõtestatud muutusi, et elanikkond oleks aktiivne ja hooliv, avalik haldus tõhus ja mõjus ning poliitiline kultuur areneks. Samuti on meie fookuses avaliku sektori innovatsiooni ja avalike teenuste arendamine, vabaühenduste strateegilise mõju ja tegevusvõimekuse kasvu toetamine ning avatud valitsemise edendamine. Nende tegevussuundade edasiviimiseks käivitas Praxis juba mitu aastata tagasi Poliitikalabori algatuse. 2018. aasta läks ajalukku sellega, et lõppesid esimesed Poliitikalabori projektid ja koolitati hulk avalikke teenustujaid (vt Praxise Akadeemia peatükki).

Praxise Poliitikalabor on ekspertide tiim, mis kutsutakse kokku mõne konkreetse poliitikaprobleemi lahendusvariantide disainimiseks ja päriselus läbikatsetamiseks ja eksperimenteerimiseks. Poliitikalabor kasutab meetodeid ja tööriistu, mis on tuttavad disaineritele, kuid on avalikus sektoris veel vähekasutatud. Ka poliitikalabori ekspertide tiim on erinev tavapärasest – lisaks poliitikaanalüütikutele on tiimi liikmeteks disainerid, andmearhitektid, sotsiaal- ja käitumispühholoogid, antropoloogid jt.

Olulisemad tööd 2018

Poliitikalabori algatuse raames viisime maksu- ja tolliameti tellimusel ellu ümbrikupalga vähendamise eksperimendi. Eestis on probleemiks, et ligi veerandil Eesti ehitusfirmadest lasub ümbrikupalga risk. Selle küsimusega tegelemiseks disainis Praxis eksperimendi, kus ettevõtetest moodustati kaks katserühma ja üks kontrollrühm. Katserühm A sai koostööle orienteeritud e-kirja ja katserühm B sai karistustele rõhuva e-kirja. Mõlemad said sama SMS-i. Kontrollrühm ei saanud midagi. Projekt toetus meetoodiliselt antropoloogilisele uuringule, loodi käitumisteaduslik sekkumine ja teostati randomiseeritud kontrollkatse. Projekti tulemusena suurenesid maksu- ja tolliametilt SMSi ja e-kirja saanud ettevõtjate seas deklareeritud tööjõumaksud ca 5%.

Poliitikalabori heaks partneriks aastal 2018 oli Päästeamet, kellega koostöös disainiti mitu käitumisteadusel põhinevat sekkumist – nii organisatsiooni sisemiste küsimuste lahendamiseks kui ka kodanikele ja ettevõtetele mõeldud ülesannetes. Viimaste seas väärrib ära märkimist tuleohutuse e-aruannete esitamise projekt. Nügimisprojektiga soovis Päästeamet käitumise muutuse abil vähendada e-aruande hiliste esitajate määra ja e-postiga aruande esitajate määra. Projekti tulemusena peaaegu kahekordistus nende inimeste hulk, kes otsustasid sel aastal e-keskkonda proovida ja projekti katsegrupis olnud isikud esitasid oma aruanded varem kui need, kes said sama kirja, mis saadeti välja aastal 2017.

Riigivalitsemise arengu toetamiseks on oluline, et 2018. aastal jätkus koos Eesti Tööandjate Keskliiduga ellu kutsutud Riigireformi Radari projekt. Radari kolleegium kommenteeris valitsuse tegevust riigireformi elluviimisel aasta esimesel poolel. Aasta keskel Radari kolleegium ei kogunenud, sest valitsuse tegevus aastal 2018 kui valimiste eelnenud perioodil oli soiku jäänud. Detsembris otsustasime Radari tegevust jätkata, et anda oma hinnang erakondade riigireformiga seotud valmislubadustele. Märkimist väärrib ka see, et 2018. aastal osaleid Radari esindajad mitmetel parlamendi riigireformi komisjonide istungitel, kus arutati riigireformi seisu ja väljakutseid. Radari tegevusel oli mõju parlamendi otsusele riigireformist ja hea halduse põhimõtetest (otsus sündis 2019. aasta alguses).

Ülevaade 2018. aasta töödest strateegiliste fookusteemade lõikes

Fookusteema	Mida tegime 2018
Sotsiaalne innovatsioon ja avalike teenuste arendamine	Lisaks Poliitikalabori projektidele viisime siseministeriumis läbi praktilise nügimise koolitus- ja arendusprogrammi , mille eesmärk oli tegelike probleemide lahendamine õppe- ja nõustamisprogrammi raames. Osalesime avalike teenuste arendamise programmi elluviimises nii korraldaja kui ka koolitajana.

Fookusteema	Mida tegime 2018
Kaasamine, osalusdemokraatia ja avatud valitsemine	Valmis poliitika sidususe põhimõtete rakendamise analüüs , millega selgitasime välja, mil määral ja kuidas hinnatakse Eestis välja töötatavate poliitikameetmete mõju arengumaadele. Osalesime poliitikakujundamise oskuste arendamise programmis kaasamise teemadel koolitajana.

Fookusteema	Mida tegime 2018
Vabaühenduste võimekus ja mõju	Viisime koos Harju maakondliku ettevõtluskeskusega ellu vabaühenduste võimekuse arendamise koolitused , mis aitavad tõsta Eesti vabaühenduste poliitikakujundamise ja mõju hindamise alast suutlikkust. Eesti rahvatantsu ja rahvamuusika seltsi tellimusel valmis tantsu- ja rahvamuusikapeo protsessis osalejate kogemuse ja hinnangute analüüs , mis on vajalik uute sündmuste paremaks korraldamiseks. Osalesime Läti mõttekoja Providuse projektis, mis hindas Briti Nõukogu vabaühenduste rahastamise projektide tulemuslikkust .

Fookusteema	Mida tegime 2018
Ühtne ja tõhus valitsemiskorraldus	Praxise osalusel valmis Arenguseire Keskuse aruanne „ Eesti e-valitsemise tulevikutsenaariumid “. Praxise ülesandeks oli kirjeldada ühiskondlike trendide mõju tulevasele riigi juhtimisele. Tegime Eesti Kultuurkapitali toetuste jagamise mõju tuvastamiseks eelanalüüsi , mis on sisendiks edasisele andmete korrastamisele ja toetuse mõju hindamise edendamisele. Valmis välisministeriumi arengukoostöö programmist finantseeritud Gruusia avaliku teenistuse keskse koolituse e-platvormi kontseptsioon , mis on lähteülesandeks e-lahenduse arendajatele. Käivitasime kaks uut välisministeriumi arengukoostöö programmist finantseeritud projekti: ühtse hädaabinumbri kasutuselevõtmise pilootprojekti Dnepri linnas ja Kiievi lastehaiglas e-lahenduste rakendamise projekti .

HARIDUS

Soovime kaasa aidata targale hariduspoliitika kujundamisele, pakkudes poliitikakujundajatele ning teistele huvirühmadele selleks vajalikke teadmisi. Lisaks uute teadmiste loomisele jälgime pidevalt hariduspoliitikas toimuvat ning räägime aktiivselt kaasa kesketes hariduspoliitika küsimustes, asetades rõhu arutelude teadmispõhisusele. Strateegias oleme välja toonud kolm peamist fookust, millele lähiaastatel soovime keskenduda. Need on õpetamise kvaliteet, hariduse kättesaadavus ning suutlikkus vastata kaasaegse ühiskonna väljakutsetele.

Haridusvaldkonna olulisemad tööd 2018

Uurisime akadeemiliste töötajate rahulolu, töökeskkonda ning akadeemilise töö eripärasid.

Analüüsis keskendume Eesti kõrgkoolide töökorraldusele ja rahulolule, töötajate akadeemilistele ja asutusevälistele tegevustele ning organisatsioonikultuurile ja juhtimisele. Kuna Eestis puudub keskne ja süsteemne akadeemilise personali tagasiside kogumise süsteem, siis aitab meie uuring täita märkimisväärset lünka Eesti akadeemiliste töötajate karjäärivalikutest, motivatsiooniteguritest ja võimalikest piirangutest, mis takistavad akadeemilistel töötajatel täita ühiskonna poolt seatud ootusi. Eesti uuring on osa rahvusvahelisest uuringust *Academic Profession in Knowledge-Based Society* (APIKS), mis võimaldab iseloomustada Eesti teaduskeskkonda rahvusvahelisel taustal. Kvaliteetsed, ajakohased ja rahvusvaheliselt võrreldavad andmed teaduskeskkonna hetkeseisust aitavad mõista Eesti kõrghariduskeskkonna tugevusi ja nõrkusi ning kujundada riigi kõrgharidus- ja teaduspoliitikat rahvusvahelist konkurentsi arvestades. Rahvusvaheline APIKS on longituuduuring, mida on juhtgrupi riikides läbi viidud kolmel korral 10-aastasest tsüklist. Käesolev uuring pakub seega võimalust jälgida Eesti teaduskeskkonda mitte ainult rahvusvahelises võrdluses vaid ka arenguna ajas. Uuring viidi läbi koostöös Tartu Ülikooliga Eesti Teadusagentuuri ning Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimisel.

Analüüsisime **Eesti kogemust heade PISA tulemuste saavutamisel**. Koostöös partneritega Horvaatiast, Sloveeniast ja Makedooniast huvitas meid, kuidas on Eestil, erinevalt paljudest teistest OECD riikidest, õnnestunud saavutada see, et meie põhikoolide õpilaste haridustulemused on ühtaegu väga kõrged ja sotsiaalselt õiglaselt jaotunud ega sõltu oluliselt sotsiaalmajanduslikust taustast. Analüüs näitab, et sellist tulemust toetavad ühiskondlikud väärtused - head haridust väärtustatakse meie ühiskonnas sõltumata sotsiaalsest grupist. Teiseks seletuseks on Eesti universaalne hariduspoliitika: võrdselt kättesaadav kvaliteetne haridus on üks meie hariduspoliitilisi prioriteete ning sellest põhimõttest lähtuvalt on kujundatud ka universaalsed toetussüsteemid õpilastele. Eesti koolid paistavad samuti silma mitmete omaduste poolest, mis õpilaste häid tulemusi toetavad, näiteks koolide ja õpetajate kõrge autonoomia, demokraatlik koolijuhtimine, koostööpõhisus jne. Lisaks Eesti edu seletamisele on projekti küsimus, kuidas ja mida teised riigid saaksid Eesti kogemusest õppida. Selle tarbeks on välja töötatud praktiline käsiraamat teiste riikide koolidele, mis jagab õpetajatele ja koolijuhtidele juhtnööre, kuidas õpilasi nende haridusteel toetada nii, et nende potentsiaal saaks maksimeeritud ja et haridustulemused oleksid head, sõltumata õpilaste perekondlikust taustast.

Ülevaade 2018. aasta töödest strateegiliste fookusteemade lõikes

Õpetamise kvaliteet	<p>Analüüsisime akadeemiliste töötajate rahulolu, töökeskkonda ning akadeemilise töö eripärasid ning muutusi. Analüüsi tulemused aitavad mõista Eesti kõrghariduskeskkonna tugevusi ja nõrkusi ning kujundada riigi kõrgharidus- ja teaduspoliitikat.</p>
	<p>Arendasime mitmekeelsete õppematerjalide loomist ja kasutamist, et toetada kõigi õpilaste võimalust hariduses oma emakeelega kokku puutuda, vähendades seeläbi erinevusi rändetaustaga ja kohalike õpilaste õpitulemustes. Koostöös koolidega aitame tõsta õpetajate professionaalsust kaasava hariduse põhimõtete kasutamiseks ning vanematega koostööks, et suurendada teadlikkust emakeele õppimise ja mitmekeelse hariduse väärtusest.</p>

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Hariduse kättesaadavus	<p>Analüüsisime Eesti kogemust heade PISA tulemuste saavutamisel, seletamaks Eesti hariduspoliitika seniseid edutegureid ning panustamaks oma teadmise ja kogemuse jagamise kaudu sellesse, et erineva taustaga õpilaste ja nende haridustulemuste toetamise võimekus kasvaks ka teistes Euroopa riikides.</p> <p>Osaleme juba seitsmendat aastat Euroopa rändetaustaga õpilaste hariduse võrgustikus SIRIUS, kus teeme koostööd nii Balti kui ka teiste Euroopa riikidega hariduse olukorra ja võimaluste uurimisel. Analüüside tulemused toetavad kaasava hariduspoliitika edendamist nii Eestis kui ka Euroopas.</p> <p>Tegime algust keskhariduseta täiskasvanute olukorra analüüsimisega Eestis, võttes fookuse nende eelistused ja takistused haridustee jätkamisel. Ennekõike huvitas meid, kuidas atraktiivne on keskhariduseta täiskasvanutele kutsekeskhariduse omandamine.</p> <p>Alustasime Euroopa üliõpilaste sotsiaalmajanduslikku olukorda kaardistava EUROSTUDENT uuringu uut lainet. Kogume ja analüüsime andmeid Eesti üliõpilaste eluolu kohta ning anname sisendit nii Eesti kõrghariduspoliitika järjepidevasse ja teadmistepõhisesse arendamisse kui ka riikidevahelise võrdluse ja kokkuvõtte tegemisse.</p> <p>Elukestva õppe strateegia vahehindamisel osalesime sõltumatu eksperthinnangu andmisel sellele, mil määral aitavad struktuurfondidest kaasrahastatavad tegevused täita püstitatud eesmärgid. Koostame ettepanekuid ja poliitikasoovitusi haridussüsteemi arengu suunamiseks ka peale strateegia ja ühtekuuluvusfondide rakenduskava raamperioodi lõppu, pakkudes sisendit järgmise tsükli strateegiale. Vahehindamist teostavad ühiselt mõttekoda Praxis ja Rakendusuringute Keskus CentAR.</p>

Hariduse suutlikkus vastata kaasaegse ühiskonna väljakutsetele

Analüüsisime esmakordselt Eestis **küberturbe valdkonna tööjõu olukorda, tööjõuvajadust ja valdkonna spetsialistide ettevalmistust koolitus- ja haridussüsteemis**. Uuringu tulemused toetavad Eesti **küberturbe strateegia kujundamist ning valdkondlike tegevuste planeerimist**.

Nõustasime Euroopa Komisjoni Eesti hariduse ja koolituse küsimustes. Meie pikaajaline koostöö aitab Euroopa Komisjonis Eesti haridusteemadega tegelevatel ametnikel paremini mõista Eestis tehtavate haridus- ja tööjõupoliitika otsuste sisu, tausta ja erinevate osapoolte hinnanguid.

TÖÖ- JA SOTSIAALVALDKOND

Töö- ja sotsiaalpoliitika valdkonna tööde kaudu soovime aidata kaasa teadmispõhisele poliitikakujundamisele ning seeläbi eestimaalaste elukvaliteedi kasvule. Oma tegemistes keskendume järgmistele teemadele: sotsiaalkaitse, ligipääs tööturule ja osalemine tööelus; töösuhted ja töötingimused; töötervishoid ja tööohutus; sooline võrdõiguslikkus, lapse õigused ja vanemus ning ränne ja lõimumine.

Töö- ja sotsiaalvaldkonna olulisemad tööd 2018

Hindasime ümber elatusmiinimumi arvutamise põhimõtteid. Elatusmiinimumi on Eestis seni käsitletud kui elatusvahendite väikseimat kogust, mis katab inimese igapäevased vajadused. Praxise analüüsi järgi ei saa enam pidada piisavaks üksnes miinimumvajadusest lähtumist ja nende eesmärgiks seadmist, vaid üha enam peaks väärtustama ühiskonnaliikmete kaasatust ning tegelikku toimetulekut elus. Elatusmiinimumi tuleb 2018. aastal järjest rohkem mõista kui mitte pelgalt vähimate möödapääsamatute ja ellujäämiseks tarvilike kulutuste piiri, vaid tuleb hõlmata ka seda miinimumi ületavad vajadused. Absoluutset vaesust ei saa näha ainult materiaalsena – vaesus tähendab ka ilmajäetust valikuvabadusest, väljendagu see vabadus võimaluses tarbida kultuuri või ennast täiendavalt harida. Lähenedamine on üha enam kasutatav ka rahvusvaheliste näidiseelavete koostamisel. Praxise analüüsis pakkusime välja kolm uut võimalikku elatusmiinimumi piiri, mis suurendab kulutusi vabale ajale, kultuurile, tervisele ja eluasemele.

Uurisime, millised on Eesti täiskasvanute ja laste teadmised, hoiakud ja kogemused seoses laste õiguste ja vanemlusega. Uuring näitab, et jätkuvalt tuleb tegeleda nii täiskasvanute kui ka laste teadlikkuse tõstmisega lapse õigustest. Kõige enam vajab teavitamist lapse õigus teada oma tervise ja raviga seotud otsuste kohta. Samuti pakub väljakutseid digimaailmaga seonduv. Kuna lastekaitseeadus ja ka lapse õiguste konventsioon ei adresseeri lapse õigusi ega kaitset digitaalses maailmas, tuleks laste digitaalse elu aspektid hõlmata olulise komponendina lastekaitseesse, muuhulgas käsitledes lapse turvalisuse kaitsmist digitaalses maailmas lapse õigusi arvestades. Vanemluse toetamiseks tuleb leevendada eelkõige noorte emade koormust laste kasvatamisel, pakkuda neile asjakohast tuge ja abi. Näiteks võiks varasemast veelgi enam rõhutada ja suurendada isade rolli laste kasvatamisel, mis leevendaks emade koormust ning pakkuda eelkõige värsketele vanematele nõustamisteenust, teavitamist ja koolitusi.

Ülevaade 2018. aasta töödest strateegiliste fookusteemade lõikes

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Sotsiaalkaitse, maksud ja toetused	<p>Arendasime edasi maksude ja toetuste mikrosimulatsioonimudelit EUROMOD, millega saab arvutada inimeste ja leibkondade sissetulekuid ja väljaminekuid erinevate otseste maksude ja rahaliste toetuste suuruste korral.</p> <p>Pakkusime regulaarsete monitooringute ja sotsiaalpoliitika analüüsidega tuge Euroopa Komisjonile Eesti sotsiaalpoliitika mõju hindamiseks ja soovitude ettevalmistamiseks. 2018. aastal valmisid ülevaated pikaajalisest hooldusest, vanaduspensionide adekvaatsusest, arstiabi ja tervishoiuteenuste kättesaadavusest ja hõivatute vaesusest.</p> <p>Töötasime Sotsiaalministeeriumile ja riigikantseleile välja uuendatud elatusmiinimumi arvestamise meetodika, mis aitab hinnata elanikkonna sotsiaalmajanduslikku toimetulekut ning kujundada sotsiaalkaitse hüvitiste ja toetuste suurust, sealhulgas toimetulekutoetuse suurust.</p> <p>Riigikogu Arenguseire Keskus viis 2018. aasta sügiseni läbi tulevikutöö uuringuprojekti. Hindasime koostöös Rakendusuuringu Keskus Centariga töoga seotud sotsiaalse kaitse riske Eestis võimalike tööturu muutuste taustal.</p> <p>Koostöös Tallinna Ülikooliga analüüsisime Leedu eripensionide poliitilisi ebakõlasid, hindasime praegu kehtiva eripensionide skeemi tulevast kulu ning võimalike reformide mõju saajate hulgale, pensionide asendusmääradele ja kulule.</p>

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Ligipääs tööturule ja osalemine tööelus	<p>Pakkusime tööpoliitika analüüsidega tuge Euroopa Komisjonile Eesti tööpoliitika arengute hindamiseks ja soovitude tegemiseks. 2018. aastal käsitletud teemade seas on suuremate poliitikamuudatuste mõju ebavõrdsusele ning töövõime reformi rakendumine (sh tööturumeetmete kasutamine).</p> <p>Sotsiaalministeeriumi tellimusel alustasime analüüsiga, mille eesmärk on pakkuda välja Eesti töötushüvitissüsteemi võimalikud lahendusstsenaariumid, võttes arvesse süsteemi kitsaskohti (mh töötushüvitiste madal asendusmäär ja katvus), nendega kaasuvaid probleeme (vaesus, mittevastavus rahvusvahelistele standarditele jne) ja teiste riikide hetkel rakendatavaid parimaid mudeleid.</p> <p>Tegime tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi OSKA rakendamise analüüsi, kus analüüsisime OSKA soovitude rakendumist, nende mõju tasemeõppe ja täienduskoolituse pakkumisele ning tegime ettepanekuid soovitude rakendamise soodustamiseks.</p>

Selgitasime välja **töökohapõhise õppe** maksumuse ning kasu ettevõttele. Uuringu raames kaardistasime ja arvutasime välja töökohapõhise õppega seotud lühiajalised ja pikaajalised kulud ja tulud ettevõttes, ning andsime ülevaate, milles seisneb töökohapõhise õppevormi tasuvus ja mis ajaperioodil see ilmneb.

Alustasime **küberturbe tööjõuvajaduse ja hariduse uuringuga**, mille eesmärk on määratleda küberturbele spetsialiseerunud IKT spetsialistide lähituleviku nõudlus ja pakkumine nii era- kui ka avalikus sektoris ning hinnata, kui palju ning millise ettevalmistusega valdkonna spetsialiste Eesti tööturg lähiaastatel vajab.

Fookusteema

Mida tegime 2018?

Töösuhted ja töötingimused

Alates 2006. aastast oleme olnud partneriks Eurofondile **töötingimuste, töösuhete ja restruktureerimiste monitoorimisel Eestis**. Eurofondi monitooringute näol on sageli tegu ainulaadsete töödega, kuna tihti uuritakse mujal vähekajastatud teemasid. 2018. aastal keskendusime sotsiaalpartnerite kaasatusele Euroopa poolaasta protsessi ja riiklikesse reformidesse, lähetatud töötajate töösuhetele ja töö ja pereelu ühitamisele.

Alustasime 5 riiki (Austria, Taani, Eesti, Portugal, Hispaania) hõlmava rahvusvahelise projektiga, mille eesmärk on uurida, kuidas sotsiaaldialoog ja kollektiivlääbirääkimised käsitlevad väljakutseid, mis on seotud **virtuaaltööga**. Keskendume kolmele sektorile (finantstegevus, programmeerimine ja konsultatsioonid ning tervishoid) ning kogume ettevõtetasandi häid praktikaid virtuaaltöö reguleerimise ja propageerimise kohta.

Lõpetasime rahvusvahelise projektiga, mille fookuses on kollektiivsete töösuhete roll **töötingimuste kohandamisel vähenenud töövõimega inimestele**. Koostöös sotsiaalpartneritega otsisime ja levitasime lahendusi, kuidas edendada töötingimuste kohandamist, et kaasata tööturul vähenenud töövõimega inimesi.

Fookusteema

Mida tegime 2018?

Sooline võrdõiguslikkus

Pakkusime regulaarsete monitooringute ja analüüsidega tuge Euroopa Komisjonile **Eesti soolise võrdõiguslikkuse ning töö- ja pereelu ühitamise valdkonna arengute hindamiseks ja soovitude tegemiseks**. 2018. aastal keskendusime soolisele palgalõhele, töö- ja pereelu ühitamisele ja naistevastasele vägivallale.

Koostasime Eestis esimese omataolise ülevaate naiste ja meeste rollist kohaliku elu kujundamisel, analüüsides andmeid **kohalike omavalitsuste töötajate** ametikoha, soo, vanuse ning palga kohta. Lühianalüüsi saab edaspidi kasutada naiste olukorra parandamiseks ja nende osaluse suurendamiseks kohalikes omavalitsustes.

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Lapse õigused ja vanemlus	<p>Andsime ülevaade tõsiste käitumisprobleemidega laste/noorte sihtrühmast, nende teenuste vajadusest ja neile pakutavatest teenustest Eestis. Töö tulemusena valmisid ettepanekud, kuidas vastavaid teenuseid Eestis poliitikavaldkondade üleselt tõhusamalt korraldada.</p> <hr/> <p>Lapse õiguste ja vanemluse uuringu eesmärgiks oli anda ülevaade Eesti elanikkonna lapse õiguste ja vanemlusega seonduvatest hoiakutest, kogemustest ja teadlikkusest. Uuringu selgitas välja, millised lapse õiguste ja vanemluse teemad vajavad Eestis senisest enam tähelepanu ning kuivõrd on saavutatud Sotsiaalministeeriumi poolt koostatud „Laste ja perede arengukavas 2012-2020“ seatud eesmärgid.</p>

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Lõimumine ja ränne	<p>Alustasime koostööprojektiga "Muutuvast tööturust ja rändest tulenevad võimalused ja väljakutsed haridus-, tööturu ja sotsiaalsüsteemis", mille eesmärk on lahenduste otsimine ja Eesti jaoks tähtsate poliitikavalikute sõnastamine, mis aitaksid vähendada tänast kõrget pingevälja nõukogude aja sisserrände mõjude, kasvava uussisserrände ja ühiskonna sidususe vahel.</p> <hr/> <p>Praxis osales Eesti eksperdina projektis "Rassismi ja ksenofoobia ennetamine kohanemisprogrammide kaudu". Projekti otsis lahendusi ja mehhanisme ennetamiseks ja võitlemaks immigrantide vastu suunatud rassismi ja ksenofoobiaga läbi lõimumisprotsessi.</p>

MAJANDUS

Majanduspoliitika programmi eesmärk on aidata kaasa Eesti ettevõtluse, ettevõtlus- ja maksupoliitika teadmismahukuse ja uuenduslikkuse suurendamisele, arvestades seejuures nii jätkusuutlikkuse kui ka tasakaalustatusega. Selleks analüüsimise ettevõtluskeskkonda ja maksusüsteemi, algatame diskussioone ning teeme ettepanekuid majanduskeskkonna arendamiseks nii valitsusele kui ka ettevõtetele. Lähiaastate peamised teemad on seotud majanduse konkurentsivõime kasvu, teadmispõhise ettevõtluse ja efektiivse maksusüsteemi arendamise ning loodusressursside säästlikuma kasutamisega majanduses.

Majanduspoliitika programmi olulisemad tööd 2018

Jätkasime jõudsalt **maksupoliitika** alaste tegevustega ja **riigirahandusega** laiemalt. Korraldasime mõttehommikuid poliitikutele ja majandusekspertidele, eesmärgiga aidata kaasa maksupoliitika debattide sisukamaks muutmisele. Lisaks regulaarsele EL maksutoetuste mikrosimulatsioonimudeli EUROMOD arendamisele, viisime läbi eeluuringu Eesti registripõhiste andmete kasutusele võtmiseks, töstmaks seeläbi mudeli kvaliteeti ning Eesti avaliku sektori võimekust fiskaalpoliitika mõjude hindamisel. Tulemused olid julgustavad ning 2018. a lõpus alustasime koostöös Statistikaametiga projekti ellu viimist. EUROMODi raames tegime koostööd Euroopa Komisjoniga (Joint Research Centre), hinnates sissetulekute alaraporteerimist ja maksudest kõrvale hoidmist valitud liikmesriikides. Maksukäitumisega seondus ka meie osalus Poliitikalabori projektis, mis demonstreeris innovatiivsete lahenduste (nügimisevõtete) potentsiaali maksukäitumise parandamiseks Eesti ettevõtjate hulgas.

Koostöös töö- ja sotsiaalpoliitika programmiga **analüüsisime sotsiaalkaitse rahastamist** nii ravikindlustuse, elatusmiinimumi kui tulevikutöö uuringutes. Hindasime, et Eesti tervisekaitse katvuse tõstmiseks oleks parim lahendus üleminek praeguselt kindlustussüsteemilt universaalsele ravikaitsele, **mille lisakulud riigile oleks lähiaastatel kuni 80 miljonit eurot aastas**. Kaasaajastasime elatusmiinimumi meetodikat, pannes suuremat rõhku sotsiaalsele kaasatusele. Väljapakutud muudatused tooks kaasa praeguse absoluutse vaesuspiiri tõstmise kuni 100 euro võrra. Sotsiaalsüsteemi kulude ja tulude muutusi inimeste lahkumise korral Eestist ning kuidas seostuvad sellega pikaajalised muutused töösuhetes ja hõivevormides, analüüsisime tööga seotud sotsiaalkaitse mudelite stsenaariumites.

Jätkasime ning täiendasime mitmeid varasemaid majanduspoliitika keskkonnaprojekte. Reastasime koostöös Tallinna Tehnikaülikooli ja AS Mavesega uued **põlevkivi kaevandamise eelispäirkonnad** looduslike ja sotsiaalmajanduslike tingimuste põhjal.

2018. augustis alustasime koostöös Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustikuga arengukoostööprojekti **"Naiste ja noorte kaasamine sotsiaalsesse ettevõtlusse Valgevenes sotsiaalsete ettevõtete ühiskondliku mõju kommunikatsiooni abil"**. Naiste ja noorte osakaal Valgevene ettevõtjate seas on võrreldes paljude teiste riikidega väike. Sotsiaalse ettevõtte keskmine juht on 40-59 aastane mees. Just seetõttu on meie eesmärgiks aidata tõsta Valgevene sotsiaalses ettevõtluses tegutsevate naiste ja noorte arvu ning suurendada nende võimalusi ja positiivset kuvandit ühiskonnas. Selleks keskendume ühiskondliku mõju hindamise ja kommunikatsiooni treenimisele sihtrühma seas.

Ülevaade 2018. aasta töödest strateegiliste fookusteemade lõikes

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Majanduse ja majandussektorite konkurentsivõime kasv	<p>Koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga panustasime Arenguseire Keskuse ülevaate „Tootlikkuse arengustsenaariumid 2035“ koostamisse. Selles uuritakse, millised on võimalikud tootlikkuse kasvu allikad, mis suurendaks ettevõtete konkurentsivõimet järgmise 10–15 aasta perspektiivis.</p> <p>Kogusime andmeid Eesti ettevõtete digioskuste arendamise kohta läbi praktikavõimaluste: arendamist vajavad digioskused, oodatavad õpitulemused ja nõuded digioskuste praktikate läbimiseks. EL liikmesriikides kogutud andmeid analüüsiti, et paremini sisustada EL digitaalse võimaluse praktika (<i>Digital Opportunity traineeship</i>) programmi.</p> <p>Aitasime panustada Euroopa Komisjoni tellitud uuringusse, analüüsisid jaefinantstoodete turunduse ja kaugmüügi digitaliseerimise olukorda Eestis.</p>

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Riigi raha tõhusam kasutamine ja maksumuudatuste mõju arvestamine	<p>Korraldasime kaks mõttehommikut teemal „Eesti maksusüsteem – lahendustest probleemideni“, tuues kokku poliitikud ja majandusekspertid, et suurendada avalike maksudebattide sisukust.</p> <p>Viisime läbi eeluuringu, hindamaks EUROMODi Eesti mudelile registripõhiste lähteandmete koostamise ja kasutuselevõtu teostatavust. Andsime sellega Rahandusministeeriumile sisendi, otsustamaks, kas ja millises mahus on selle teostamine otstarbekas.</p> <p>Viisime läbi projekti Euroopa Komisjoniga, milles hindasime sissetulekute alaraporteerimist ja maksudest kõrvale hoidumist rahvusvahelises võrdluses ning tõstsime seeläbi EUROMODi mudeli funktsionaalsust.</p> <p>Koostöös Essexi Ülikooli ja Praxise töö- ja sotsiaalpoliitika analüütikutega täiendasime toetuste simuleerimiseks kasutatavat Euroopa riikide mikrosimulatsioonimudeli EUROMOD Eesti moodulit igaaastaste andme- ja poliitikareeglite uuendustega.</p> <p>Panustasime maksualase kompetentsiga Praxise Poliitikalabori projektidesse.</p>

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Sotsiaalkaitse majanduslikud mõjud	<p>Osalesime ravikindlustuskaitse uuringus, kus andsime ülevaate Eestis ravikindlustuskaitseta inimestest, visandasime ravikindlustuskaitse poliitikavalikud ning nende mõju Haigekassa eelarvele ja maksulaekumisele.</p>

Viisime läbi **elatusmiinimumi majandusliku mõju** hindamise, et ajakohastada elatusmiinimumi arvutamise metoodikat ja aidata riigil seeläbi paremini toetada allpool vaesuspiiri elavaid inimesi.

Koostasime **Eesti sotsiaalkaitseüsteemi tulevikustsenaariumeid**, võttes arvesse töö- ja hõivevormide muutuste mõju sotsiaalkaitse rahastamisele.

TERVIS

Tervisepoliitika programmi eesmärk on aidata kaasa Eesti elanikkonna tervise paranemisele, pakkudes lahendusi inimesekeskse ja jätkusuutliku tervisesüsteemi arendamiseks. Otsime uuringute ja analüüside toel lahendusvõimalusi tuvastatud probleemkohtadele ning viime saadud teadmisi aktiivselt erinevate huvirühmade ja otsustajateni, et toetada teadmuspõhist otsustusprotsessi.

Tervisevaldkonna olulisemad tööd 2018

Tervise valdkonna kõige enam ühiskondlikku kõlapinda tekitanud töö oli ravikindlustuse katvuse analüüs. Eestis on hetkel kuni 120 000 inimest, kellel puudub püsiv ravikindlustus. Kindlustuskaitse katkemise või puudumise põhjused peituvad nii tööturul kui ka sotsiaalkindlustuskaitse süsteemis ning praegune korraldus on jalgu jäämas muutuvatele töövormidele. Samuti on haavatavas olukorras lapsevanemad, kelle ravikindlustuskaitse on seotud alla 3-aastase lapse kasvatamisega ning kelle naasmine tööturule pole sujuv. Üks sotsiaalministeeriumi tellitud analüüsis „Ravikindlustus valitutele või ravikaitse kõigile – kuidas täitsa lüngad ravikindlustuses?“ välja pakutud lahendus – Haigekassa teavitus lapsevanematele kindlustuskaitse lõppemisest – on poliitikasoovitusest ka juba tegevusplaani jõudnud. Suurema mõju saavutamiseks tuleks aga muuta ravikindlustuse saamise aluseid, et suurendada ebakindlalt hõivatute (näiteks vabakutselised ja loometöötajad jt) kaitset ning suuremat avalikku arutelu vajab küsimus, kas Eesti on valmis universaalseks ravikaitse süsteemiks, mis laieneks kõigile residentidele.

2018. aastal sai valmis ka Eesti arstide residentuuriõppe kvaliteeti hindav analüüs, mille peamiseks järelduseks oli, et Eesti arstide väljaõpe vajab remonti. Uuringus analüüsisime, kuidas Eestis, Lätis ja Leedu residentide väljaõpe vastab Maailma Meditsiinihariduse Föderatsiooni (World Federation for Medical Education, WFME) ülemaailmsetele kvaliteedistandarditele. Tulemused näitasid, et residentuuriõppe korraldus ja kvaliteet on ebaühtlane. Eesti residentuuriõppe kvaliteedi ühtlustamiseks tuleb parandada juhendamise põhimõtteid, sh suurendada juhendatud töö osakaalu, luua terviklik tagasiside süsteem ning pakkuda nooremarstide väljaõppes erialateadmistele lisaks meeskonnatöö ja suhtlemise oskusi.

Aitasime kaasa ühiskonnas üha aktuaalsemaks muutuvale pikaajalise hoolduse korraldamise küsimustele. Ligi viiendik vanemaealistest vajab igapäevaseks toimetulekuks tuge. Rahvusvahelises projektis *Sustainable Tailored Integrated Care for Older People in Europe (SUSTAIN)* aitasime töötada välja lahendusi pikaajalise hoolduse teenust vajavatele vanemaealistele, et hooldus- ja sotsiaalteenuseid vastaksid paremini eakate vajadustele, oleksid inimesekesksed, ennetusele suunatud, kvaliteetsed ja turvalised. Projekti käigus kogutud teadmisi ja parimaid praktikaid saavad oma töös kasutada ka teised valdkonna arendajad ja huvirühmad.

Ülevaade 2018. aasta töödest strateegiliste fookusteemade lõikes

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Tervishoiusüsteemi strateegiline juhtimine ja jätkusuutlikkus	<p>Analüüsisime ravikindlustuse jätkusuutlikkust. Prognoosimudeli abil saab hinnata ravikindlustuse jätkusuutlikkust ning analüüsida väliste tegurite ning poliitikastsenaariumite mõju sellele. Tegemist on tervishoiusüsteemi juhtimistöoriistaga, mis aitab hinnata erinevate trendide mõju ravikindlustuse tulude ja kulude pikaajalisele tasakaalule.</p> <p>Viisime läbi ravikindlustuskaitse uuringu, mis andis ülevaate ravikindlustamatuse põhjustest ning sellest, millistel põhjustel inimeste kindlustus katkeb või puudub. Uuring annab otsustustuge ravikindlustuse korralduse edasiarendamiseks eesmärgiga laiendada elanikkonna kaetust solidaarse ravikindlustusega.</p> <p>Osalesime rahvusvahelises Jeanne Monnet võrgustikus SMSHealth, mille eesmärk on kaardistada väikeriikide väljakutsed ja võimalused tervisepoliitika kujundamisel nii Eestis kui ka Euroopas. Projekt tõi kokku teadlased, tervishoiutöötajad ja poliitikakujundajad ning aitas tuua väikeriikide perspektiivi Euroopa Liidu tervishoiupoliitika diskussioonidesse ja poliitikakujundamisse.</p> <p>Hindasime esmakordselt Eesti, Läti ja Leedu residentuuriõppe vastavust rahvusvahelistele standarditele, mis aitab arstide väljaõppe korralduses viia sisse parandusi, mis tagaksid hea arstiabi kvaliteedi ka 10-15 aasta pärast.</p> <p>Jätkasime arengukoostööprojektiga Moldovas, et jagada Eesti e-konsultatsiooni kogemust. Koostöös sealse perearstide seltsi ja riikliku ülikoolihaigla dermatoloogia osakonnaga otsime võimalusi Eestis välja töötatud e-konsultatsiooni rakenduse piloteerimiseks ja kasutamiseks.</p>

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Vaimne tervis	Analüüsisime tõsiste käitumisprobleemidega lastele suunatud toetusi ja teenuseid , eesmärgiga saada ülevaade tõsiste käitumisprobleemidega laste/noorte sihtrühmast, nende teenuste vajadusest ja neile pakutavatest teenustest ning pakkuda teenuste tõhusamaks ja lapsekessemaks korraldamiseks poliitikasoovitusi.

Fookusteema	Mida tegime 2018?
Pikaajaline hooldus	Arendasime rahvusvahelises projektis SUSTAIN eakate pikaajalist hooldust . Projekt keskendub koduse hoolduse teenustele eesmärgiga muuta need patsiendikeskseks, ennetusele fokuseerituks, tõhusaks, kvaliteetseks ja turvaliseks ning teha seda sellisel, et teenused oleksid rakendatavad ka teistes EL riikides.

KOMMUNIKATSIOONITÖÖ JA VÕRGUSTIKUD

Teadmiste levitamine

Praxise igapäevasel kommunikatsioonitööl on keskne roll, et meie uuringud, eksperthinnangud ja soovitused oleks nii huvirühmadele kui ka laiemale avalikkusele kättesaadavad, mõistetavad ja kasutatavad. Aitame mõtestada poliitikamuudatusi, toome kokku osapooli ning sisustame debatte teadmispõhise infoga. Tõstatame pidevalt olulisi teemasid ning aitame avalikkusel mõista otsuste ja muudatuste konteksti ja mõju.

Möödunud aasta möödus Eesti avalikkusel suuresti 2019. aasta Riigikogu valimisteks valmistumise tähe all. Ka Praxis ei pääsenud sellest mööda. Liitusime koos paljude teiste missioonitundlike organisatsioonidega Eesti Teadusagentuuri katuse alla koondunud algatusega „Kust sa tead?“, mille eesmärk oli valimiste-eelses debatis tähelepanu juhtida faktidele ja teadmispõhise poliitikakujundamise olulisusele ning pakkuda läbi meedia tuge valeväidete tuvastamisele ja ümberlukkamisele. Koostöös avaliku sektoriga korraldamise kaks Praxise maksusüsteemi mõttehommikut, mille eesmärk oli maksupoliitika debatti suunata üksiklahendustelt probleemide sõnastamisele ning tõsta seeläbi valimiseelsete maksusüsteemi arutelude kvaliteeti. Samuti hoidsime 2018. aastal avalikkuse tähelepanuväljas riigireformi ellu viimisega küsimusi: analüüsisime valimislubadusi ning pakkusime konstruktiivset tagasisidet ja soovitusi valitsusele riigireformi edendamiseks. Poliitiliselt kaalukatest teemadest oli olulisel kohal ka ravikindlustuse katvuse analüüsi tulemuste tutvustamine laiemale avalikkusele ja sihtrühmadele, eesmärgiga algatada arutelu sel teemal, kuidas suurendada Eestis ravikindlustatud inimeste arvu. Sotsiaalkindlustuse valdkonnas oli kommunikatsioonitööl oluline roll pensionidebati sisustamisel - pakkusime teadmispõhiseid ja arvutustel põhinevaid argumente, mis aitaksid kaasa pensioni II samba vabatahtlikuks muutmise tegelike mõjude hindamisele.

Praxise avalik suhtlus toetub põhimõtetele, et meie tegevus ja rahastamine on läbipaistvad, meie analüüsid metodoloogiliselt kõrgetasemelised, järeldused argumenteeritud. Aruanded on tasuta ja avalikult kättesaadavad kõigile soovijatele meie veebilehel. Meie igakuine uudiskiri jõuab üle 2500 lugejani, Facebooki lehekülje jälgijate arv kasvab järjepidevalt, olles jõudnud 2624 inimeseni. Oleme meediale usaldusväärseks partneriks - Praxise analüüse, poliitikasoovitusi ja eksperthinnanguid avaldab Eesti ajakirjandus igapäevaselt.

Nõuandvad kogud

Oma põhitöö kõrvalt kuuluvad mitmed Praxise töötajad erinevatesse nõuandvatesse kogudesse, mis annab meile ühe täiendava võimaluse mõttekojas kogutud teadmisi avaliku sektori poliitikakujundamisse lõimida. Praxise juhatuse esimees Tarmo Jüristo kuulub Riigikantselei juurde loodud Avatud Valitsemise Partnerluse koordineerivasse kogusse. Avatud Valitsemise Partnerlus on rahvusvaheline algatus hea riigivalitsemise edendamiseks ning tegevuse fookuses on Eestis avatud poliitikakujundamine, riigieelarve ja finantsjuhtimise läbipaistvus ning kodanikust lähtuvad avalikud teenused. Samuti lööb Tarmo Jüristo kaasa Riigireformi SA nõukoja ning sotsiaalministeeriumi juurde loodud võrdsete võimaluste nõukoja töös. Kodanikuühiskonna- ja riigivalitsemise programmijuht Rauno Vinni osaleb haldusvõimekuse komisjoni töös ja analüütik Jane Ester kodanikuühiskonna arendamise valitsuskomisjoni töös, mis edendab avaliku sektori ja kodanikuühiskonna koostööd. Töö- ja sotsiaalpoliitika analüütik Merilen Laurimäe kuulub OECD rahvusvahelise täiskasvanute oskuste uuringu PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) nõukokku, mis annab nõu uuringu läbiviimisega seotud küsimustes Eestis. Tervisepoliitika analüütik Gerli Paat-Ahi osaleb pikaajalise hoolduse nõuandva kogu töös, mis loodi valitsuse poolt sotsiaalministeeriumile pandud ülesandega töötada aastatel 2019-2022 välja tõhusam pikaajalise hoolduse korraldus Eestis. Nõuandva kogu eesmärgiks on koondada ja jagada laiapõhjalist teadmist pikaajalise hooldusega seotud valdkondadest ja ning rakendada neid teadmisi tõhusama süsteemi loomisel. Liis Kasemets osaleb majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi juurde loodud reaalajamajanduse töögrupis.

Jätkame tegutsemist ka Eesti Hindamise Ühingu ESTES, mis loodi 2010. aastal Praxise, Technopolis Group'i ja CPD OÜ algatusel. Ühingu eesmärk on toetada hindamise valdkonnas tegutsevate organisatsioonide ja ekspertide koostööd. Ühingu tööga soovime soodustada teadmiste- ja kaasamispoliitika ja strateegiate kujundamist ja arengut Eestis. Eesmärk on tõsta Eestis läbiviidavate hindamiste professionaalset ja eetilist taset ning hindamisalast teadlikkust ja kultuuri.

Erialane koostöö

Praxis kuulub paljudesse erialastesse võrgustikesse, mis aitab edendada nii Eesti-sisest kui ka rahvusvahelist koostööd, tuua organisatsiooni uut teadmist kui ka jagada oma teadmisi teistele. Järgnevalt on esitatud ülevaatlik nimekiri erialastest rahvusvahelistest võrgustikest ja/või organisatsioonidest, millega Praxis oli 2016. aastal seotud.

Rahvusvahelised võrgustikud, kuhu kuulume ja kus teadmisi vahendame

- ENEPRI, European Network of Economic Policy Research Institutes
- PASOS, Policy Association for an Open Society
- NEPC, Network of Education Policy Centers
- ESTO, European Science and Technology Observatory
- ENSR, European Network for Social and Economic Research (Katrin Pihor kuulub juhatusse)
- EEPO, European Employment Policy Observatory
- EurWork, European Observatory of Working Life
- EMCC, European Monitoring Centre on Change
- ECE, European Centre of Expertise in the field of labour law, employment and labour market policies
- SAAGE, Scientific analysis and advice on gender equality in the EU - SAAGE
- IRShare, Industrial Relations Share

- ESPN, European Social Policy Network
- International Network for Health Policy and Reform, Bertelsmann Stiftung
- ISTR, International Society for Third-Sector Research
- TURI Network, The Trade Union related Research Institutes Network
- Erasmus + Jean Monnet Networks - European Integration, Small States and Health
- HSPM, Health Systems and Policy Monitor Network

Rahvusvahelised organisatsioonid, kellega teeme tihedalt koostööd

- **Ülikoolid:**
 - University of Essex
 - University of Sheffield
 - London School of Economics and Political Science
 - Technische Universität Berlin
 - VU University Amsterdam
 - University of Cardiff
 - Karolinska Universitet
- **Uurimisinstituudid ja mõttekojad:**
 - Luxemburg Institute of Socio-Economic Research
 - Association for Efficient and Responsible Governance (Moldova)
 - Fondazione Giacomo Brodolini
 - GHK Consulting
 - Economic Policy Research Centre
 - Freedom House
 - Policy Agenda
 - Institute of Public Affairs
 - Applica
 - NOTUS
 - CEPS (Centre for European Policy Studies)
 - Oxford Research
 - Ecorys UK
- **Rahvusvahelised organisatsioonid:**
 - Euroopa Komisjon
 - Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond
 - Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut
 - OECD
 - WHO (Maailma Terviseorganisatsioon)
 - European Observatory on Health Systems and Policies

MUUTUSED JUHATUSES JA NÕUKOGUS

2018. aastal toimusid Praxise juhtimises mõned muutused. Alates aprillist 2018 lõppes tööleping juhatuse liikme ja majandusprogrammi juhi Katrin Pihoriga, kes asus juhtima haridus- ja teadusministeeriumi teadusosakonna tööd.

RAHASTAMINE

Peame oluliseks rahastamisallikate mitmekesisust, läbipaistvust ja seda, et meie tegevuse rahastajate taust on teada. Praxis on isemajandav organisatsioon ja ei saa alates 2008. aastast üheltki rahastajalt institutsionaalset tegevustoetust. Seetõttu otsime ise oma tegevuste finantseerimiseks rahastamisallikaid, taotledes toetusi kodanikeühendustele mõeldud fondidest nii Eestis kui ka Euroopas, konkureerides nii Eesti riigiasutuste kui Euroopa Komisjoni institutsioonide riigihangetel, osaledes Euroopa Komisjoni teadus- ja arendustegevuse uurimisprojektide konkurssidel ning kogudes annetusi Eesti ettevõtetelt ja eraisikutelt.

Põhitegevuse tulud olid 2018. aastal 1 385 294 eurot (2017. aastal 919 693 eurot) (vt täpsemalt tulemiaruanne). Kokkuvõttes kujunes 2018. majandusaasta tulemiks 47 604 eurot (2017. aastal -164 809 eurot), mille tulemusena akumulieeritud tulem 2018. aasta lõpuks oli -32 711 eurot. Nagu ka varasemalt, on kavas majandusaasta tulemit kasutada ennekõike organisatsiooni ja meeskonna arendamiseks.

2018. aastal moodustas suurima osa Praxise tuludest omatulu, mis on suunatud mõttekoja põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks ja millelt teenitav võimalik kasum reinvesteeritakse samuti põhikirjaliste eesmärkide hüvanguks. Veidi üle poole omatuludest moodustub teenuste müügist, näiteks erinevad koolitused ja nõustamine ning turukonkurentsivõidetud analüüsi- ja arendustööd. Teine tuluallikas on projektitoetused, mida oleme erinevatest vabaühendustele ja analüüsi- ja arendustöödele mõeldud fondidest ise taotlenud. Samuti saime annetusi Eesti ettevõtjatelt Praxise missiooni toetamiseks.

Ramatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	219 411	50 882	2
Nõuded ja ettemaksud	203 283	207 260	3
Kokku käibevarad	422 694	258 142	
Kokku varad	422 694	258 142	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	0	30 000	7
Võlad ja ettemaksud	269 925	235 673	8
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	185 480	72 784	17
Kokku lühiajalised kohustised	455 405	338 457	
Kokku kohustised	455 405	338 457	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	13	13	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	-80 328	84 481	
Aruandeaasta tulem	47 604	-164 809	
Kokku netovara	-32 711	-80 315	
Kokku kohustised ja netovara	422 694	258 142	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	329 639	303 364	16
Tulu ettevõtlusest	1 049 543	613 022	16
Muud tulud	6 112	3 307	
Kokku tulud	1 385 294	919 693	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-430 657	-181 649	10
Mitmesugused tegevuskulud	-108 551	-135 752	11
Tööjõukulud	-795 543	-764 647	12
Muud kulud	-830	-1 705	
Kokku kulud	-1 335 581	-1 083 753	
Põhitegevuse tulem	49 713	-164 060	
Intressitulud	7	2	
Intressikulud	-2 123	-715	
Muud finantstulud ja -kulud	7	-36	
Aruandeaasta tulem	47 604	-164 809	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	49 713	-164 060	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	3 977	233 024	3
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	147 135	-78 328	
Kokku rahavood põhitegevusest	200 825	-9 364	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	7	2	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	7	2	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	12 000	30 000	7
Saadud laenude tagasimaksed	-42 000	0	7
Makstud intressid	-2 310	-528	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-32 310	29 472	
Kokku rahavood	168 522	20 110	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	50 882	30 808	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	168 522	20 110	
Valutakursside muutuste mõju	7	-36	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	219 411	50 882	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2016	13	84 481	84 494
Aruandeaasta tulem	0	-164 809	-164 809
31.12.2017	13	-80 328	-80 315
Aruandeaasta tulem	0	47 604	47 604
31.12.2018	13	-32 724	-32 711

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Sihtasutus Poliitikauuringute Keskus PRAXIS 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad rahandusministri poolt kinnitatud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Sihtasutuse tulude-kulude aruanne on koostatud lähtudes RTJ 14 nõuetest.

Majandusaasta algas 01.01.2018 ja lõppes 31.12.2018, majandusaasta pikkuseks oli 12 kuud.

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Vigade korrigeerimine

Aruandeperioodil selgus eelmises perioodis viga, mille osas on sisse viidud alljärgnevad parandused: annetused ja toetused on tulemiaruanandes vähenenud 73 045 euro võrra.

Aruandeaastal on muudetud bilansis võrdlusperioodi andmeid alljärgnevalt:

kirje nõuded ja ettemaksed on vähenenud 46 122 euro võrra ning kirje sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused on suurenenud 26 923 euro võrra.

Aruandeaastal on muudetud rahavoogude aruanDES võrdlusperioodi andmeid alljärgnevalt:

kirje põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus on suurenenud 46 122 euro võrra ja kirje põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus muutus on vähenenud 26 923 euro võrra.

Aruandeaastal on muudetud netovara muutuste aruanDES võrdlusperioodi andmeid alljärgnevalt:

kirje aruandeaasta tulem on suurenenud - 73 045 euro võrra.

Eelkirjeldatud korrigeerimistest tuleneva mõju tagajärjel suurenes eelmise perioodi tulem -73 045 euro võrra. Eelmise perioodi tulemiks kujunes -164 809 eurot.

Eelnimetatud korrigeerimiste mõju on esitatud alljärgnevas tabelis:

Lisarea nimetus	31.12.2017	Muutus	31.12.2017
Bilansikirje nimetus			
Nõuded ja ettemaksed	253 382	-46 122	207 260
Kokkku käibevarad	304 264	-46 122	258 142
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	45 861	26 923	72 784
Kokku lühiajalised kohustised	311 534	26 923	338 457
Aruandeaasta tulem	-91 764	-73 045	-164 809
Kokku netovara	-7 270	-73 045	-80 315
TulemiaruanDE kirje nimetus			
Annetused ja toetused	376 409	-73 045	303 364
Kokku tulud	992 738	-73 045	919 693
Põhitegevuse tulem	-91 015	-73 045	-164 060
Rahavoogude aruanDE kirje nimetus			

Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	186 902	46 122	233 024
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-105 251	26 923	-78 328

Raha

Raha ja raha lähendina kajastatakse kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke. Raha kajastatakse bilansis õiglases väärtuses.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed finantsvarad ja –kohustised ning mittemonetaarsed finantsvarad ja -kohustised, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil, hinnatakse aruandekuupäeval ümber eurodesse ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse sihtasutuse majandustegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid.

Nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse võimaluse korral iga ostja kohta eraldi. Kui nõuete individuaalne hindamine ei ole nõuete arvust tulenevalt võimalik, siis hinnatakse individuaalselt ainult olulisi nõudeid. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas.

Kõiki muid nõudeid (viitlaekumised ning muud lühiajalised nõuded) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumus. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nominaalväärtusega (miinus võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalised nõuded kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekavas summas.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse sihtasutuse enda tegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 1917 eurot.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumus, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumus, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Materiaalse põhivara amortisatsiooni arvestatakse lineaarsel meetodil. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel).

Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 1917 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Muu materiaalne põhivara	5
Ehitised	5
Masinad ja seadmed	5

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle sihtasutusele. Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustise jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustise jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga,

kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad tarnijatele, viitvõlad, ning muud lühiajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates aruandekuupäevast; või sihtasutusel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimisena käsitletakse selliseid toetusprojekte, mida rahastatakse kas sihtotstarbelistest eraldistest või sihtasutuse enda poolt taotletud toetustest ja annetustest.

Aruande perioodi kuludes on kajastatud kõik projektide sihtfinantseerimisega seotud tegevuskulud, millega seotud tegevused on aset leidnud aruandeaastal. Sihtfinantseerimise tulud aruandeaastal kajastatakse proportsionaalselt kuludega.

Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglasel väärtuses. Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse tulemiaruanDES „Annetused ja toetused“ kirjel. Selline kajastamine annab õiglasema ülevaate sihtasutuse tuludest ja kuludest.

Tulud

Sihtasutus on viimastel aastatel oma tegevusi rahastanud projektipõhiselt Eesti avaliku sektori organisatsioonide tellimustest, Euroopa Liidu uuringuprojektidest ja muudest vahenditest. Sihtasutus on rahastatud erinevate ühiskondlike organisatsioonide, mitmete rahvusvaheliste fondide (sh EL fondid ja raamprogrammid) ning lepingulistest töödest riigi ja erasektori poolt.

Tulu pikema perioodi jooksul programmide poolt juhitud projektide teenuste müügist kajastatakse lähtuvalt osutatava teenuse valmidusastmest aruandekuupäeval, eeldusel, et teenuse osutamist hõlmava tehingu lõpptulemust (s.o tehinguga seotud tulud ja kulud) on võimalik usaldusväärselt prognoosida ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulud. Osutatava teenuse valmidusaste määratakse kasutades teenuse osutamisega seotud tegelike kulude suhet võrreldes eelarveliste kogukuludega.

Kui teenuse osutamist hõlmava tehingu või projekti lõpptulemust ei ole võimalik usaldusväärselt prognoosida, kuid on tõenäoline, et sihtasutus suudab katta vähemalt teenusega seotud kulud, on tulu kajastatud ainult tegelike lepingu täitmisega seotud kulude ulatuses. Kui on tõenäoline, et teenuse osutamisega kaasnevad kogukulud ületavad teenuse osutamisest saadava tulu, siis kajastatakse oodatav kahjum täies ulatuses kohe.

Juhul, kui aruandekuupäeval ületab laekunud projekti tasude summa projektile tehtud kulutused ja sellele vastava tuluosa, kajastatakse vahe bilansis kohustisena. Juhul, kui laekunud projekti tasude summa on väiksem kui projektile tehtud kulutused ja sellele vastav tuluosa, kajastatakse vahe bilansis nõudena.

Seotud osapooled

Sihtasutuse seotud osapooled on:

- a. tegev- ja kõrgem juhtkond;
- b. eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud sündmuste kajastamine aastaaruandes sõltub sellest, kas tegemist on korrigeeriva või mittekorrigeeriva sündmusega.

Korrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on sündmus, mis kinnitab aruandekuupäeval eksisteerinud asjaolusid. Sellise sündmuse mõju on kajastatud lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruanDES.

Mittekorrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on sündmus, mis ei anna tunnistust aruandekuupäeval eksisteerinud asjaoludest. Sellise

sündmuse mõju ei kajastata lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruanandes. Kui mõju on oluline, avaldatakse see lisades.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Sularaha kassas	0	408
Arvelduskontod	219 411	50 474
Kokku raha	219 411	50 882

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	32 764	32 764	
Ostjatelt laekumata arved	32 764	32 764	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	7	7	4
Muud nõuded	152 206	152 206	
Viitlaekumised	152 206	152 206	15
Ettemaksed	6 843	6 843	
Tulevaste perioodide kulud	6 843	6 843	
Muud	11 463	11 463	
Kokku nõuded ja ettemaksed	203 283	203 283	
	31.12.2017	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	41 028	41 028	
Ostjatelt laekumata arved	41 028	41 028	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	289	289	4
Muud nõuded	156 652	156 652	
Viitlaekumised	156 652	156 652	15
Ettemaksed	1 575	1 575	
Tulevaste perioodide kulud	1 575	1 575	
Muud	7 716	7 716	
Kokku nõuded ja ettemaksed	207 260	207 260	

Real "Viitlaekumised" on kajastatud sihtfinantseeringu ja ettevõtlusega seotud nõuded, mille osas detailsem informatsioon on toodud lisa 15.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2018		31.12.2017	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	0	8 406	0	13 752
Üksikisiku tulumaks	0	9 986	0	10 775
Erisoodustuse tulumaks	0	324	0	209
Sotsiaalmaks	0	18 468	0	33 532
Kohustuslik kogumispension	0	1 004	0	1 081
Töötuskindlustusmaksed	0	1 263	0	1 083
Intress	0	0	0	284
Ettemaksukonto jääk	7		289	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	7	39 451	289	60 716

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

					Kokku
	Ehitised	Arvutid ja arvutisüsteemid	Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
31.12.2016					
Soetusmaksumus	8 146	2 748	2 748	10 997	21 891
Akumuleeritud kulum	-8 146	-2 748	-2 748	-10 997	-21 891
Jääkmaksumus	0	0	0	0	0
31.12.2017					
Soetusmaksumus	8 146	2 748	2 748	10 997	21 891
Akumuleeritud kulum	-8 146	-2 748	-2 748	-10 997	-21 891
Jääkmaksumus	0	0	0	0	0
31.12.2018					
Soetusmaksumus	0	0	0	6 216	6 216
Akumuleeritud kulum	0	0	0	-6 216	-6 216
Jääkmaksumus	0	0	0	0	0

Aruandeaastal kanti maha amortiseerunud põhivara summas 15 675 eurot, mida ettevõtte majandustegevuses enam ei kasutata.

Lisa 6 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2018	2017	Lisa nr
Kasutusrendikulu	49 114	65 424	10,11
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest			
	31.12.2018	31.12.2017	Lisa nr
12 kuu jooksul	35 880	43 401	
1-5 aasta jooksul	73 680	50 400	

Lisa 7 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Lühiajalised laenud							
Miyabi OÜ	0	0					
	31.12.2017	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Lühiajalised laenud							
Miyabi OÜ	30 000	30 000		4%	EUR	03.11.2018	
Lühiajalised laenud kokku	30 000	30 000					
Laenukohustised kokku	30 000	30 000					

Aruandeaastal võeti täiendavat laenu Miyabi OÜ-lt summas 12 000 eurot, mis tagastati laenuandjale 2018.aasta jooksul. Aruandeaastal maksti tagasi Miyabi OÜ-le ka 2017.aastal võetud laen summas 30 000 eurot. Intresse arvestati aruandeaastal 1 425 (2017: 187) eurot. Intressid tasuti laenuandjale 18.12.2018.

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	67 223	67 223	
Võlad töövõtjatele	63 868	63 868	9
Maksuvõlad	39 451	39 451	4
Muud võlad	50 822	50 822	
Muud viitvõlad	50 822	50 822	
Saadud ettemaksed	48 561	48 561	
Tulevaste perioodide tulud	44 686	44 686	14
Muud saadud ettemaksed	3 875	3 875	
Kokku võlad ja ettemaksed	269 925	269 925	
	31.12.2017	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	41 953	41 953	
Võlad töövõtjatele	67 887	67 887	9
Maksuvõlad	60 716	60 716	4
Muud võlad	26 701	26 701	
Intressivõlad	187	187	
Muud viitvõlad	26 514	26 514	
Saadud ettemaksed	38 416	38 416	
Tulevaste perioodide tulud	34 541	34 541	14
Muud saadud ettemaksed	3 875	3 875	
Kokku võlad ja ettemaksed	235 673	235 673	

Real "Muud viitvõlad" on kajastatud 31.12.2018 seisuga töötasudelt arvestatud, kuid aruandekuupäeva seisuga veel deklareerimata maksud summas 24 620 eurot (31.12.2017: 25 232 eurot).

Lisa 9 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Võlad töövõtjale	35 186	36 651
Puhkusekohustus	20 122	23 359
Puhkusekohustuse maksud	6 766	7 877
Palgareserv	1 794	0
Kokku võlad töövõtjatele	63 868	67 887

Lisa 10 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Transpordikulud	1 935	1 437	
Üür ja rent	3 338	3 359	6
Mitmesugused bürookulud	2 234	3 734	
Lähetuskulud	16 784	18 163	
Koolituskulud	0	45	
Uuringud, analüüsid, küsitlused	321 005	121 860	
Seminaride kulud	34 973	15 696	
Ostetud teenused	3 338	6 446	
Kommunaalkulud	1 512	2 062	
Muud	45 538	8 847	
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	430 657	181 649	

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Üür ja rent	45 776	62 065	6
Mitmesugused bürookulud	9 394	15 286	
Lähetuskulud	2 193	3 563	
Koolituskulud	2 345	1 851	
Ostetud teenused	19 261	20 237	
Kommunaalkulud	16 436	16 295	
Käibemaksukulu	5 214	7 102	
Sisseostetud tööjõukulud	0	920	
Liikmemaksud	2 967	3 633	
Seminaride korraldamine	774	0	
Transpordikulud	1 722	379	
Muud	2 469	4 421	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	108 551	135 752	

Lisa 12 Tööjõukulud (eurodes)

	2018	2017
Palgakulu	597 277	574 049
Sotsiaalmaksud	196 412	188 155
Maksud erisoodustustelt	1 854	2 443
Kokku tööjõukulud	795 543	764 647
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	22	23

Lisa 13 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2018		31.12.2017	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	3 022	0	32 931

2018	Ostud	Saadud laenud	Saadud laenude tagasimaksed
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	12 000	42 000
2017	Ostud	Saadud laenud	Saadud laenude tagasimaksed
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	30 000	0

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2018	2017
Arvestatud tasu	36 401	45 833

Aruandeaastal seotud osapoolte vahelisi ostu- ja müügitehinguid ei olnud.

Arvestatud tasudena kajastuvad juhatuse liikmele arvestatud tasud. Nõukogu liikmetele tasusid ei maksta.

Aruandeaastal arvestati intressi laenult 1 425 (2017: 187) eurot.

Lisa 14 Tulevaste perioodide tulu ettevõtlusest

Programm	2018	2017
Majanduspoliitika	0	27 400
Töö- ja sotsiaalpoliitika	11 714	7 141
Hariduspoliitika	31 166	0

Tervisepoliitika	0	0
Praxise Akadeemia	0	0
Valitsemine ja kodanikuühiskond	1 806	0
Kokku	44 686	34 541

Lisa 15 Sihtfinantseeringu ja ettevõtlusega seotud nõuded

Programm	2018	2017
Majanduspoliitika	15 053	18 766
Töö- ja sotsiaalpoliitika	20 750	46 447
Hariduspoliitika	11 475	19 417
Tervisepoliitika	35 311	57 530
Praxise Akadeemia	67 380	1 669
Valitsemine ja kodanikuühiskond	2 237	12 823
Muud projektid	0	0
Kokku	152 206	156 652

Antud lisas on kajastatud pooleliolevate projektidega seotud nõuded tulude osas, mis jäävad alla antud projektides tehtud kulutustele aasta lõpu seisuga.

Lisa 16 Tulud

Tulu kandja 2018.a.	Annetused ja toetused		Tulu ettevõtlusest		Kokku
	Välisfinant- seerijad	Kohalikud finantseerijad	Välisfinant- seerijad	Kohalikud finantseerijad	
Majanduspoliitika	0	18 232	58 734	80 357	157 323
Töö- ja sotsiaalpoliitika	47 463	2 710	93 337	275 456	418 966
Hariduspoliitika	21 463	0	35 770	91 905	149 138
Tervisepoliitika	67 848	38 425	0	64 331	170 604
Praxise Akadeemia	0	73 847	0	224 605	298 452
Valitsemine ja kodanikuühiskonna poliitika	0	59 651	4 000	104 847	168 498
Muud projektid	0	0	0	0	0
Üld	0	0	3 595	12 606	16 201
Kokku	136 774	192 865	195 436	854 107	1 379 182
Tulu kandja 2017.a.	Annetused ja toetused		Tulu ettevõtlusest		Kokku
	Välisfinant- seerijad	Kohalikud finantseerijad	Välisfinant- seerijad	Kohalikud finantseerijad	
Majanduspoliitika	0	0	21 194	130 696	151 890
Töö- ja sotsiaalpoliitika	105 500	0	166 824	31 417	303 741
Hariduspoliitika	12 395	5 536	24 817	49 698	92 446
Tervisepoliitika	109 726	16 982	0	65 991	192 699
Praxise Akadeemia	0	9 227	0	77 916	87 143
Valitsemine ja kodanikuühiskonna poliitika	1 478	44 011	0	29 155	74 644
Muud projektid	0	-1 490	0	0	-1 490
Üld	0	0	3 789	11 525	15 314
Kokku	229 099	74 266	216 624	396 398	916 387

Tuludena on kajastatud nii lõpetatud kui ka pooleliolevate projektide tulud vastavalt tulude-kulude vastavuse printsiibile aasta lõpu seisuga.

Lisa 17 Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused

	2018	2017
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	183 906	71 210
Fondid	1 574	1 574
Kokku	185 480	72 784

Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest:

Programm	2018	2017
Majanduspoliitika	14 488	0
Töö- ja sotsiaalpoliitika	14 443	0
Hariduspoliitika	6 810	6 288
Tervisepoliitika	34 744	33 103
Praxise Akadeemia	0	31 819
Valitsemine ja kodanikuühiskond	113 421	0
Muud projektid	0	0
Kokku	183 906	71 210

Bilansireal "Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused" on kajastatud Poliitikauuringute Keskuse Praxise nõukogu poolt loodud sihtkapital, mille jääk oli 31.12.2018 seisuga 1 574 (31.12.2017: 1 574) eurot.

PRAXISE Sihtkapital on loodud 2008.aastal eesmärgiga koguda ja vahendada kapitali Praxise missiooni täitmiseks ning kaasata ettevõtjaid ja eraisikuid koostöös Praxisega jätkusuutliku ühiskonna arendamisele Eestis. Sihtkapitali väljundid:

1. toetada erinevaid analüüse;
2. korraldada regulaarselt temaatilisi arutelusid (seminarid ja konverentsid) ja
3. toetada Praxist tema missiooni elluviimisel.

Lisa 18 Sihtasutuse likviidsuse tagamine

Sihtasutuse netovara ja käibekapital on seisuga 31.12.2018 negatiivsed summas 32 711 eurot, kuid võrreldes 2017 aasta lõpu seisuga on see puudus vähenenud 47 604 euro võrra (31.12.2017 : 80 315). Müügi käive suurenes 2018 aastal 1 385 294 euroni 919 693 eurolt 2017 aastal. Kui 2017 aasta parandatud tulem oli -164 809 eurot siis 2018 positiivne tulem on 47 604 eurot.

2018 aastal suurenenud müügitulu tagasid nii suurenenud nõudlus kui ka teadlik tegevus müügitulu suurendamiseks ja mitmekesistamiseks. Lisaks suurenenud müügitulule on tulemit parandanud üldkulude vähendamine ning töökorralduse parandamine. Loetletud tegevuste tõttu tagab 2019. a. prognoositav müügitulu ja rahavood sihtasutuse likviidsuse.